

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ ખાતે ગુજરાતની ઉચ્ચ અદાલતમાં

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લીકેશન નંબર ૧૨૪૩/૨૦૦૦

સાથે

સિવિલ એપ્લીકેશન (ફોર ઓર્ડર્સ) નંબર ૧/૨૦૧૭

આર/ સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લીકેશન નંબર ૧૨૪૩/૨૦૦૦ માં

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય શ્રીમતી ન્યાયમૂર્તિ મૌના એમ. ભટ્ટ

=====

રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર	હા.	ના.
	હા.	

=====

સીતાબેન મગનભાઈ પ્રજાપતિ અને અન્ય

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય, સચિવ અને અન્ય દ્વારા

=====

ઉપસ્થિતિ:

- અરજદાર નં. ૩ માટે: ગુજરી જનાર પક્ષકાર કાયદેસરના વારસો/પ્રતિનિધિઓ મારફતે
- અરજદાર નં. ૧ માટે: રદ કરેલ
- અરજદાર નં. ૨, ૩.૧, ૪, ૫ માટે: શ્રી એકાંત જી. અઠૂજા (૫૩૨૩) સાથે સિનિયર એડવોકેટ શ્રી બી.બી. નાયક
- સામાવાળા નં. ૧, ૨ માટે: મદદનીશ સરકારી વકીલ શ્રી સાહિલ ત્રિવેદી
- સામાવાળા નં. ૩ માટે: શ્રી દીપ ડી. વ્યાસ (૩૮૬૯) સાથે સિનિયર એડવોકેટ શ્રી પ્રશાંત દેસાઈ

=====

કોરમ:માનનીય શ્રીમતી ન્યાયમૂર્તિ મૌના એમ. ભટ્ટ

તારીખ:૨૩/૦૭/૨૦૨૫

મૌખિક ચુકાદો

૧. આ અરજી નગર આયોજન યોજના નંબર ૨૩ સાબરમતી (પ્રથમ વિવિધતા) ને અંતિમ સ્વરૂપ આપવાને પડકારતી દાખલ કરવામાં આવી છે.અરજદારોનો કેસ છે કે નગર આયોજન યોજના નંબર ૨૩-સાબરમતીને ૨૨/૧૧/૧૯૮૩ ના જાહેરનામા દ્વારા અંતિમ સ્વરૂપ આપવામાં આવ્યું હતું.અંતિમ નગર આયોજન યોજના નંબર ૨૩-સાબરમતી અનુસાર, અરજદારોને ૯૧૮ ચોરસ મીટરનો અંતિમ પ્લોટ નંબર ૪૫૩ ફાળવવામાં આવ્યો હતો.જો કે, ઉપરોક્ત નગર આયોજન યોજના પછીથી બદલાઈ હતી અને રાજ્ય સરકાર દ્વારા ફેરફાર સ્વીકારવામાં આવ્યા પછી, ૯૧૮ ચોરસ મીટરના અંતિમ પ્લોટ નંબર ૪૫૩ ના બદલામાં અરજદારને વળતર આપવાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો.કારણ કે, ઉપરોક્ત ફેરફાર (અગાઉની ફાળવણીમાં ફેરફાર) પહેલાં, અરજદારોની સુનાવણી કરવામાં આવી ન હતી, તેથી નગર આયોજન યોજના નંબર ૨૩ સાબરમતી (પ્રથમ ફેરફાર) રદ કરવા અને અલગ રાખવા પાત્ર છે.

૨. અરજીમાં ઉલ્લેખિત સંક્ષિપ્ત તથ્યો નીચે મુજબ છે:

૨.૧.અરજદાર નંબર ૧ ના પતિ અને અરજદાર નંબર ૨ થી ૫ ના પિતા માલિક હતા અને ૧ એકર અને ૩ ગુંથા અને ૧.૧૨ ચોરસ મીટરના જમીન ધરાવતા સર્વે નંબર ૧૫૪ + ૧૫૫/બી ના કબજામાં હતા, જેનો અર્થ કુલ ૪૩૫૫ ચોરસ મીટર થાય છે.આ જમીન મૌજે આચેર, તાલ ખાતે આવેલી છે. શહેર, જિલ્લો:અમદાવાદ (અહીં પછી 'પ્રશ્નમાં જમીન' તરીકે ઓળખવામાં આવે છે).અરજદાર નંબર ૨ થી ૫ ના પિતાની મુદત પૂરી થઈ ગઈ હોવાથી, તેમના નામ બદલવામાં આવ્યા હતા અને પ્રતિવાદી નંબર ૨ થી ૫ હવે પ્રશ્નમાં જમીનના માલિક છે.મહેસૂલ રેકૉર્ડ અરજદારોના નામનો સંદર્ભ આપે છે અને તેથી અરજદારો સાથે જમીનની માલિકી વિવાદમાં નથી.ત્યારબાદ, નગર આયોજન યોજનાનો ઉદ્દેશ જમીનને આવરી લેવાનો હતો અને પરિણામે રાજ્ય સરકાર દ્વારા ટી. પી. અધિનિયમની કલમ ૨૮ (૨) હેઠળ ડ્રાફ્ટ ટાઉન પ્લાનિંગ સ્કીમ નંબર ૨૩ (સાબરમતી) તરીકે મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.પછી, યોગ્ય પ્રક્રિયાનું પાલન કર્યા પછી, રાજ્ય સરકાર દ્વારા પ્રારંભિક નગર આયોજન યોજના નંબર ૨૩ ને ૧૨/૧૨/૧૯૮૦ (પરિશિષ્ટ આર ૨ પાનું ૯૧) ના જાહેરનામા દ્વારા મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.ત્યારબાદ આ યોજનાને અંતિમ નગર આયોજન યોજના નંબર ૨૩, સાબરમતીમાં પરિણમી હતી અને રાજ્ય દ્વારા ૨૨/૧૧/૧૯૮૩ (જોડાણ આર -૩, પાનું ૯૪) ના જાહેરનામા દ્વારા તેને મંજૂરી આપવામાં આવી

હતી.કારણ કે અંતિમ નગર આયોજન યોજના નંબર ૨૩, સાબરમતીને મંજૂરી આપવામાં આવી હતી અને અરજદારોની જમીન ઉપરોક્ત નગર આયોજન યોજનાનો ભાગ હોવાથી, અરજદારોને તેમના ઓ. પી. નંબર ૧૫૫/બી (પાનું ૯૬) સામે ૯૧૮ ચોરસ મીટરનો અંતિમ પ્લોટ નંબર ૪૫૩ ફાળવવાનું માનવામાં આવતું હતું.અરજદારોને અંતિમ પ્લોટની ફાળવણી કર્યા પછી, અમદાવાદ મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશને ગુજરાત ટાઉન પ્લાનિંગ એન્ડ અર્બન ડેવલપમેન્ટ એક્ટ, ૧૯૭૬ની કલમ ૭૦ અને ૭૧ હેઠળ ફેરફારની દરખાસ્ત કરી હતી અને તે મુજબ, ડ્રાફ્ટ ટાઉન પ્લાનિંગ સ્કીમ નંબર ૨૩ સાબરમતી (પ્રથમ ફેરફાર) તૈયાર કરવા માટે કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી હતી.અરજદારોનો કેસ છે કે સૂચિત ફેરફાર માટે પ્રક્રિયા શરૂ કરવામાં આવી હતી અને બાદમાં રાજ્ય સરકાર દ્વારા ટી. પી. અધિનિયમની કલમ ૭૦ અને ૭૧ હેઠળ સ્વીકારવામાં આવી હતી, પરંતુ નગર આયોજન યોજના નંબર ૨૩ સાબરમતીમાં ફેરફાર પહેલાં અરજદારોની સુનાવણી કરવામાં આવી ન હતી અને તેના કારણે અરજદારોએ આ અરજી દાખલ કરી હતી.

૩. અરજદારો વતી વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી બી. બી. નાઈક સાથે વિદ્વાન વકીલ શ્રી એકાંત આહુજા, પ્રતિવાદી નંબર ૧ અને ૨ માટે વિદ્વાન એ. જી. પી. શ્રી સાહિલ ત્રિવેદી અને પ્રતિવાદી નંબર ૩ માટે વિદ્વાન વકીલ શ્રી દીપ વ્યાસ સાથે વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી પ્રશાંત દેસાઈ.

જ. અરજદારો વતી જાણીતા વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી નાયકે રજૂઆત કરી હતી કે તે વિવાદમાં નથી કે અંતિમ નગર આયોજન યોજના નંબર ૨૩ સાબરમતીને રાજ્ય સરકાર દ્વારા ૨૨/૧૧/૧૯૮૩ ના જાહેરનામા દ્વારા મંજૂરી આપવામાં આવી હતી. નગર આયોજન યોજનાને અંતિમ સ્વરૂપ આપતા અરજદારોને ૯૧૮ ચોરસ મીટરનો એફ. પી. નંબર ૪૫૩ ફાળવવામાં આવ્યો હતો. અરજદારો ઉપરોક્ત ફાળવણીથી નારાજ નહોતા અને તેમના ઓ. પી. નંબર ૧૫૫/બીના બદલામાં ૯૧૮ ચોરસ મીટરના એફ. પી. નંબર ૪૫૩નો શાંતિપૂર્ણ ખાલી કબજો મેળવવાની રાહ જોઈ રહ્યા હતા અને તેથી, તેઓએ કંઈપણ પૂછ્યું નહીં. જો કે, અરજદારોને જાણ કર્યા વિના, ટી. પી. અધિનિયમની કલમ ૭૦ અને ૭૧ હેઠળ અમદાવાદ મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન દ્વારા પ્રસ્તાવિત અંતિમ નગર આયોજન યોજના નંબર ૨૩ માં ફેરફાર માટે પ્રક્રિયા શરૂ કરવામાં આવી હતી. વધુમાં, નગર આયોજન સત્તામંડળ દ્વારા ફેરફારની પ્રક્રિયા શરૂ કરવામાં આવી હોવા છતાં, અરજદારોને નોટિસ આપવામાં આવી ન હતી અને સુનાવણી માટે બોલાવવામાં આવ્યા હતા. નગર આયોજન યોજના (સાબરમતી) (પ્રથમ ફેરફાર) ના મુસદ્દાને ૨૬/૦૩/૧૯૮૭ (જોડાણ-આર ૨ પાનું નંબર ૧૧૭) ની અધિસૂચના દ્વારા મંજૂરી આપવામાં આવી હતી, આમ, રાજ્ય સરકાર દ્વારા ૨૬/૦૩/૧૯૮૭ ની સૂચના દ્વારા નગર આયોજન યોજના (સાબરમતી) (પ્રથમ ફેરફાર) ના ફેરફારને મંજૂરી આપતા પહેલાં, અરજદારોને સુનાવણીની તક આપવામાં આવી ન

હતી.તેથી, ૨૬/૦૩/૧૯૮૭ તારીખની સૂચના રદ કરવા અને અલગ રાખવા પાત્ર છે.તારીખના જાહેરનામા દ્વારા મંજૂર કરાયેલ ડ્રાફ્ટ ટાઉન પ્લાનિંગ સ્કીમ નંબર ૨૩ (સાબરમતી-ફર્સ્ટ વેરિએશન) રદ થવાને પાત્ર છે અને કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનું પાલન ન કરવાના આધારે રાજ્ય સરકાર દ્વારા પ્રારંભિક નગર આયોજન યોજના નંબર ૨૩ (સાબરમતી-ફર્સ્ટ વેરિએશન) ને મંજૂરી આપવાની પરિણામી કાર્યવાહી પણ રદ થવાને પાત્ર છે.પ્રારંભિક નગર આયોજન યોજના નંબર ૨૩ (સાબરમતી-પ્રથમ પરિવર્તન) ની મંજૂરીને અનુસરીને અરજદારોને વળતર આપવાનો નિર્ણય ૧૮/૦૨/૨૦૦૦ ના જાહેરનામા દ્વારા અરજદારોને ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવ્યો ન હતો.બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે ૨૨/૧૧/૧૯૮૩ તારીખના જાહેરનામા હેઠળ રાજ્ય સરકાર દ્વારા મંજૂર કરાયેલી અગાઉની અંતિમ નગર આયોજન યોજના નંબર ૨૩ સાબરમતીનો અમલ અરજદારોના મૂળ પ્લોટ અને અંતિમ પ્લોટની ફાળવણીના સંબંધમાં થઈ શકે છે.વૈકલ્પિકમાં જાણીતા વરિષ્ઠ વકીલે એમ પણ રજૂઆત કરી હતી કે અરજદારો ૯૧૮ ચોરસ મીટરના એફ. પી. નંબર ૪૫૩ સિવાયના અન્ય કોઈ વિસ્તારમાં પ્લોટ સ્વીકારવા તૈયાર છે.

૨૦૧૦ (૪) જી. એલ. આર. ૨૮૬૭માં નોંધાયેલા કેસ કિશનભાઈ હરગોવંદાસ પટેલ અને અન્ય વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય કેસમાં રિલાયન્સને આ અદાલતના નિર્ણય પર મૂકવામાં આવ્યું છે, જેમાં અરજદારોની

સુનાવણી કરવામાં આવી ન હોવાથી અને રાજ્ય દ્વારા મંજૂર કરાયેલી પ્રારંભિક નગર આયોજન યોજના નંબર ૨૩ સાબરમતી (પ્રથમ ફેરફાર) તારીખની સૂચના દ્વારા રદબાતલ થવાને પાત્ર હોવાથી, પ્રારંભિક નગર આયોજન યોજનામા ફેરફારને મંજૂરી આપતા પહેલા આ અદાલતે જે ચુકાદો આપ્યો હતો તે રજૂ કરવા માટે રિલાયન્સને મૂકવામાં આવ્યું છે. ભૂપેન્દ્રભાઈ માથુરભાઈ પટેલ વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય અને અન્યના કેસમાં વિશેષ નાગરિક અરજી નંબર ૧૬૨૮૭/૨૦૨૦ ના તારીખના ૧૮/૦૨/૨૦૨૨ ના નિર્ણય પર પણ રિલાયન્સ મૂકવામાં આવ્યું છે, જેમાં રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે એકવાર રાજ્ય દ્વારા પ્રારંભિક નગર આયોજન યોજનાને મંજૂરી આપવામાં આવી જાય પછી ૨૨/૧૧/૧૯૮૩ ની સૂચના દ્વારા, પછી અરજદારોને ફાળવવામાં આવેલા પ્લોટનો શાંતિપૂર્ણ ખાલી કબજો સોંપવાની અમલીકરણ અધિકારીની ફરજ છે. આ કેસમાં, જોકે અંતિમ પ્લોટ ૯૧૮ ચોરસ મીટરના એફ. પી. નંબર ૪૫૩ તરીકે ફાળવવામાં આવ્યો હતો, પરંતુ પ્રતિવાદીઓ શાંતિપૂર્ણ ખાલી કબજો સોંપવામાં નિષ્ફળ ગયા હતા અને તેથી, આ તબક્કે પ્રતિવાદીઓને અંતિમ નગર આયોજન યોજના નંબર ૨૩ મુજબ શાંતિપૂર્ણ ખાલી કબજો સોંપવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવી શકે છે.

પ. અરજીનો વિરોધ કરતા વિદ્વાન એ. જી. પી. શ્રી ત્રિવેદીએ અમુક હકીકતો તરફ આ કોર્ટનું ધ્યાન દોર્યું હતું. વિદ્વાન એ. જી. પી. એ રજૂઆત કરી હતી કે તે

સાચું છે કે અંતિમ નગર આયોજન યોજના નંબર ૨૩ સાબરમતીની મંજૂરીને અનુસરીને રાજ્ય સરકારની તારીખ ૨૨/૧૧/૧૯૮૩ ના જાહેરનામા અનુસાર, અરજદારોને તેમના અંતિમ પ્લોટ નંબર ૬૪ સામે ૧૯૯૮ ચોરસ મીટરનો બીજો અંતિમ પ્લોટ નંબર ૪૫૩ આપવામાં આવ્યો હતો, જે ૯૧૮ ચોરસ મીટરનો હતો.આમ, અરજદારો સામે ઓ. પી. નંબર ૧૫૩, તેમને મૂળરૂપે એફ. પી. નંબર ૪૫૩ આપવામાં આવ્યો હતો.જોકે, આ જમીન (એફ. પી. નંબર ૪૫૩ ૯૧૮ ચોરસ મીટર) ઝૂંપડપટ્ટીના ઉન્નતીકરણના જાહેર હેતુ માટે બદલવા માટે સૂચવવામાં આવી હતી.મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન દ્વારા પ્રસ્તાવિત ફેરફારને અનુસરીને અને ૯૧૮ ચોરસ મીટરનો અંતિમ પ્લોટ નંબર ૪૫૩ પ્રસ્તાવિત ફેરફારનો ભાગ બની રહ્યો હોવાથી, જમીન માલિકો પાસેથી સૂચનો અને વાંધાઓ આમંત્રિત કરવાની પ્રક્રિયા શરૂ કરવામાં આવી હતી.આમ, જમીન માલિકોની બેઠક યોજાઈ હતી.અરજદારોને અગાઉ ફાળવવામાં આવેલ ૯૧૮ ચોરસ મીટરનો અંતિમ પ્લોટ નંબર ૪૫૩ એ. એમ. સી. ને ઝૂંપડપટ્ટી સુધારણા માટે ફાળવવામાં આવ્યો હોવાથી, અરજદારોને વળતર આપવાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો.ત્યારબાદ, કાયદાની જોગવાઈઓ અનુસાર ફેરફારને ધ્યાનમાં લેવાની જરૂર હોવાથી, અમલીકરણ સત્તામંડળ તેમજ રાજ્ય સરકાર દ્વારા પ્રારંભિક નગર આયોજન યોજના નંબર ૨૩ સાબરમતી (પ્રથમ ફેરફાર) ને મંજૂરી આપતા પહેલા નીચેની પ્રક્રિયાનું પાલન કરવામાં આવ્યું છે.અમલીકરણ

સત્તાધિકારી અને રાજ્ય સરકાર દ્વારા અપનાવવામાં આવેલી અને અનુસરવામાં આવતી પ્રક્રિયા નીચે મુજબ છે:

“તારીખો અને ઘટનાઓનું ક્રોનોલોજી (સૂચિત ફેરફાર પછી)”

ટી પી સ્કીમ નંબર ૨૩ (સાબરમતી-૧લી વિવિધતા)

નં.	તારીખો/મુદ્દાઓ	વિગતો	પાનાનો નંબર
૧.	૨૬/૦૩/૧૯૮૭	ડ્રાફ્ટ ટાઉન પ્લાનિંગ સ્કીમ નંબર ૨૩ (સાબરમતી-૧લી વિવિધતા) ને મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.	પાનું ૧૧૭
૨.	૧૧/૦૧/૧૯૮૮	કાયદાની કલમ ૫૦ હેઠળ ટી. પી. ઓ. ની નિમણૂક, જેમણે ૭/૦૭/૧૯૮૮ પર ફરી ફરજ બજાવી	
૩.	૯/૧૨/૧૯૮૮ ૧૮/૦૩/૧૯૯૧ ૦૮/૦૭/૧૯૯૨ ૧૨/૦૬/૧૯૯૬	વાંધાઓ અને સૂચનો માટે અરજદારને વ્યક્તિગત નોટિસ	પાન ૧૧૯થી આગળ
૪.	૦૬/૦૨/૧૯૯૩	ટી. પી. ઓ. દ્વારા દૈનિક અખબારમાં જાહેર સૂચના.	પાનું ૧૨૬
૫.	૩૧/૦૩/૧૯૯૯	પ્રારંભિક ટી. પી. યોજના નંબર ૨૩ હેઠળ ટી. પી. ઓ. દ્વારા નિર્ણયોની ઘોષણા (સાબરમતી-	પાનું ૧૧૧ પેરા ૧૧

		૧લો ફેરફાર)	
	૦૮/૦૪/૧૯૯૯	તે જ દૈનિક અખબાર 'સંદેશ' માં પ્રકાશિત થયું	પાનું ૧૧૧ પેરા ૧૧
	૧૫/૦૬/૧૯૯૯	અરજદારને ટી. પી. ઓ. ના નિર્ણયની જાણ કરવામાં આવી હતી	પાનું ૧૨૯
૬.	૧૮/૦૨/૨૦૦૦	રાજ્ય દ્વારા મંજૂર કરવામાં આવેલી પ્રારંભિક નગર આયોજન યોજના નંબર ૨૩ (સાબરમતી-૧લી આવૃત્તિ)	પાનું ૧૩૦
૭.	૨૫/૦૭/૨૦૦૦	ટી. પી. ઓ., વળતર માટે વાંધાઓ અને સૂચનો આમંત્રિત કરે છે.	પાનું ૧૩૫
	૦૩/૦૫/૨૦૦૦	પક્ષકારોને આપવામાં આવેલ વળતર માટે વ્યક્તિગત નોટિસ	
	૨૨/૦૭/૨૦૦૧	વેસ્ટર્ન ટાઈમ્સ અખબાર પર જાહેર સૂચના બહાર પાડવામાં આવી	પાનું ૧૩૬
	૦૧/૦૫/૨૦૦૨	વળતરનો નિર્ણય વળતર માટે જારી કરવામાં આવ્યો હતો અને પક્ષોને આપવામાં આવ્યો હતો	

પ.૧.તેથી વિદ્વાન એ. જી. પી. એ રજૂઆત કરી કે એકવાર પ્રક્રિયાનું પાલન કરવામાં આવ્યું અને અરજદારોને તેમના વાંધા ઉઠાવવા માટે નોટિસ જારી કરીને બોલાવવામાં આવ્યા અને વ્યક્તિગત સુનાવણી પણ પૂરી પાડવામાં આવી;

ફરિયાદ ઉઠાવવામાં આવી કે સુનાવણીની તક આપ્યા વિના ફેરફારનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો તે હકીકતમાં ખોટો છે અને તેને અવગણવામાં આવે તે યોગ્ય છે.રિલાયન્સને વિદ્વાન એ. જી. પી. દ્વારા અને વિદ્વાન વકીલ શ્રી દીપ વ્યાસ દ્વારા પણ કોર્પોરેશન માટે પાનું ૧૩૫ પર ૨૫/૦૭/૨૦૦૦ ની જાહેર સૂચના પર અને ૦૩/૦૫/૨૦૦૦ ની તારીખે પક્ષકારોને વળતર આપવા માટેની વ્યક્તિગત સૂચનાઓ પર મૂકવામાં આવ્યું છે.તેથી, એકવાર પ્રક્રિયામાં કોઈ ખામી વિના પ્રક્રિયાનું પાલન કરવામાં આવે, તો આ અદાલત દ્વારા ફેરફારના ગુણદોષને ધ્યાનમાં લેવામાં નહીં આવે અને તેથી, અરજી નામંજૂર થવાને પાત્ર છે.વિદ્વાન એ. જી. પી. શ્રી ત્રિવેદી અને વિદ્વાન વકીલ શ્રી વ્યાસે નીચેના નિર્ણયો પર આધાર રાખ્યો હતો:

૧. મેહતા અમરચંદ તેજસ્વીભાઈ વિરુદ્ધ ભચુઆ વિસ્તાર વિકાસ સત્તામંડળ ૨૦૦૫ (૮) જી. એચ. જે. ૬૦ એ રજૂઆત કરવા માટે કે આ યોજના મોટા પ્રમાણમાં લોકોના લાભ માટે છે.વ્યક્તિઓએ સહન કરવું પડી શકે છે અને આવી ફરિયાદોને વધુ મહત્વ આપી શકાતું નથી કારણ કે સત્તાવાળાઓએ મોટા પ્રમાણમાં સમાજના હિત અને વ્યક્તિના હિત વચ્ચે સંતુલન જાળવવું પડે છે.

૨. જેઠાભાઈ મેપાભાઈ મકવાના વિરુદ્ધ રાજ્ય ૨૦૦૪ (૩) જી. એલ. એચ. ૬૭૫ એ રજૂઆત કરવા માટે કે નગર આયોજનની પ્રક્રિયામાં, કોઈને ખરાબ રીતે

અસર થવાની છે અને યોજનામાં ફેરફાર સહેલાઈથી સ્વીકારી શકાતો નથી. પ્રમાણસરતાનો સિદ્ધાંત કે વ્યક્તિગત દાવો અને સમાજના અધિકાર વચ્ચે સંતુલન જાળવવું પડે, તેનો અર્થ ખાનગી હિત વિરુદ્ધ જાહેર હિત થાય છે.

૩. કાશીબેન વિરુદ્ધ સુરત મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન ૧૯૮૯ (૨) જી. એલ. એચ. ૨૪૬ એ રજૂઆત કરવા માટે કે આ અદાલતે એવું માન્યું છે કે એકવાર નગર આયોજન યોજના કાયદાનો ભાગ બની જાય, તો તેને પ્રક્રિયાગત અનિયમિતતાના આધારે ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ પડકારવામાં નહીં આવે.

૬. રજૂઆતોને ધ્યાનમાં લીધી અને નિર્ણય તેના પર આધારિત હતો. એવું નોંધવામાં આવ્યું છે કે અરજદારો નગર આયોજન યોજનામાં ફેરફાર અને રાજ્ય સરકાર દ્વારા ૧૮/૦૨/૨૦૦૦ ના જાહેરનામા હેઠળ પ્રારંભિક નગર આયોજન યોજના નંબર ૨૩ સાબરમતી (પ્રથમ ફેરફાર) ની મંજૂરીથી વ્યથિત છે. અરજદારોની ફરિયાદ છે કે અગાઉ ૧૮/૦૨/૨૦૦૦ની તારીખના જાહેરનામા દ્વારા અંતિમ ૨૨/૧૧/૧૯૮૩ નંબર ૨૩ સાબરમતીને મંજૂરી આપવામાં આવી હતી અને અરજદારોને તેમના ઓ પી નંબર ૧૫૫/બીસામે ૯૧૮ ચોરસ મીટરનો એફ પી નંબર ૪૫૩ ફાળવવાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો. ત્યારબાદ, અમલીકરણ અધિકારી (એ એમ સી) કબજો સોંપી શક્યા ન હતા અને તેમની

નિષ્ફળતાને કારણે, અરજદારોને ફેરફાર પર સૂચવ્યા મુજબ વળતર સ્વીકારવાનો નિર્દેશ આપવામાં નહીં આવે.વધુમાં, અરજદારોનો એવો પણ કેસ છે કે નગર આયોજન યોજના નંબર ૨૩ સાબરમતીમાં ફેરફારને મંજૂરી આપતા પહેલાં ૧૮/૦૨/૨૦૦૦ ના જાહેરનામા દ્વારા તેમની સુનાવણી કરવામાં આવી ન હતી અને તેથી, ૧૮/૦૨/૨૦૦૦ ના જાહેરનામા દ્વારા મંજૂર કરવામાં આવેલી પ્રારંભિક નગર આયોજન યોજના (પ્રથમ ફેરફાર) ને રદ કરી શકાય છે અને રદ કરી શકાય છે.પ્રતિવાદીઓ (એ એમ સી) તેમજ રાજ્ય સરકાર દ્વારા આપવામાં આવેલા ઘટનાક્રમ પરથી એ વાત સાચી છે કે અગાઉ નગર આયોજન યોજના નંબર ૨૩ સાબરમતીના પરિણામે ટી પી સ્કીમ નંબર ૨૩ સાબરમતીને અંતિમ સ્વરૂપ આપવામાં આવ્યું હતું.જો કે, ટી. પી. અધિનિયમની કલમ ૭૦ અને ૭૧ હેઠળ અમલીકરણ અધિકારી-અમદાવાદ મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન દ્વારા પ્રસ્તાવિત ફેરફારને અવગણી શકાય નહીં.ઉપરોક્ત ફેરફારની દરખાસ્ત કરવામાં આવી હતી અને અરજદારોને ફાળવવામાં આવેલા ૮૧૮ ચોરસ મીટરના અંતિમ પ્લોટ નંબર ૪૫૩ને ઝૂંપડપટ્ટીના અપગ્રેડેશન માટે એ એમ સી ને ફાળવવામાં આવતા ફેરફાર માટે ધ્યાનમાં લેવાની જરૂર હતી અને તેથી, અરજદારોને વળતર ચૂકવવાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો.તેથી, દલીલ ઉઠાવવામાં આવી હતી કે તફાવત જાહેર હેતુ માટે હતો કારણ કે ઝૂંપડપટ્ટી પહેલેથી જ અસ્તિત્વમાં હતી, અરજદારો દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલા તેમના જવાબમાં તેનો વિરોધ કરવામાં આવ્યો ન હતો.વધુમાં, પ્રારંભિક નગર આયોજન યોજના નંબર ૨૩ સાબરમતી

(પ્રથમ ફેરફાર) ને મંજૂરી આપતા પહેલા એ એમ સી અને રાજ્ય સત્તામંડળ દ્વારા અપનાવવામાં આવેલી પ્રક્રિયાનો ઘટનાક્રમ દસ્તાવેજો દ્વારા સ્પષ્ટ અને સમર્થિત છે.વધુમાં, તે અરજદારોનો કેસ નથી કે એ એમ સી –અમલીકરણ સત્તાધિકારી અને રાજ્યએ પ્રક્રિયાનું પાલન કર્યું ન હતું.અરજદારોની એકમાત્ર ફરિયાદ એ છે કે તેમની વાત સાંભળવામાં આવી ન હતી અને તેમને ફેરફાર પહેલાં નોટિસ આપવામાં આવી ન હતી.ઉપરોક્ત સંદર્ભમાં જો રેકૉર્ડ પરના દસ્તાવેજો જોવામાં આવે તો, તે નોંધવામાં આવે છે કે નગર આયોજન અધિકારીની નિમણૂક અધિનિયમની કલમ ૫૦ હેઠળ ૧૧/૦૧/૧૯૮૮ ના આદેશ દ્વારા કરવામાં આવી હતી અને તેમણે ૦૭/૦૭/૧૯૮૮ પર તેમની ફરજો ફરી શરૂ કરી હતી.ત્યારબાદ, અરજદારોને તેમના વાંધા ઉઠાવવા અથવા સૂચનો આમંત્રિત કરવા માટે નોટિસો આપવામાં આવી હતી.ઉપરોક્ત સૂચનાઓ પાન ૧૧૯ પર રાજ્ય સરકારના જવાબ સાથે જોડવામાં આવી છે.નગર આયોજન યોજના નંબર ૨૩ સાબરમતીમાં સૂચવવામાં આવેલી વિવિધતા સામે વાંધાઓ આમંત્રિત કરીને અખબારમાં બહાર પાડવામાં આવેલ ૦૬/૦૨/૧૯૯૩ તારીખનું પ્રકાશન પણ પરિશિષ્ટ આર-૪ પાનું ૧૨૬માં નોંધનો ભાગ છે. ટી. પી. ઓ. ના નિર્ણયની તમામ હિતધારકોને જાણ કરવામાં આવી હતી અને આ કિસ્સામાં, અરજદારોને ખાસ કરીને ૧૫/૦૬/૧૯૮૯ (પાનું ૧૨૯) ના સંદેશાવ્યવહાર દ્વારા નગર આયોજન યોજનામાં ફેરફાર વિશે જાણ કરવામાં આવી હતી.ત્યારબાદ, નગર આયોજન યોજના નંબર ૨૩ સાબરમતી (પ્રથમ ફેરફાર)

ને ૧૮/૦૨/૨૦૦૦ ના જાહેરનામા દ્વારા મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.જો પરિશિષ્ટ આર-૩ તારીખ ૧૧૯ અને ૧૨૧ પરની નોટિસોનો પણ અભ્યાસ કરવામાં આવે છે, તો તે અરજદારોને વ્યક્તિગત રીતે આપવામાં આવેલી નોટિસનો સંદર્ભ આપે છે.તેથી, નોટિસ પહેલાં તેમની વાત સાંભળવામાં આવી ન હતી તેવી દલીલ સ્વીકાર્ય નથી અને નકારી કાઢવામાં આવી છે.

૭. ઉપરોક્ત તથ્યાત્મક પૃષ્ઠભૂમિમાં જો **કિશનભાઈ હરગોવંદાસ પટેલ અને અન્ય વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય**ના કેસમાં અરજદારો માટે વિદ્વાન વકીલ દ્વારા આધાર રાખેલો નિર્ણય જોવામાં આવે તો તે અરજદારોને નોટિસમાં મૂક્યા વિના નગર આયોજન યોજનામા ફેરફારનો ઉલ્લેખ કરે છે, જે અહીં નથી.તેથી, આ કેસની હકીકતોમાં, અરજદાર દ્વારા જે નિર્ણય પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે તે લાગુ થશે નહીં.

૮. **ભૂપેન્દ્રભાઈ માથુરભાઈ પટેલ વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય**ના કેસમાં વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ દ્વારા લેવામાં આવેલા અન્ય નિર્ણયોના સંબંધમાં, એવું નોંધવામાં આવ્યું છે કે ઉલ્લેખિત કેસમાં અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી જેમાં અમલીકરણ અધિકારીને અંતિમ જાહેરનામા પર કાર્યવાહી કરવા માટે નિર્દેશ આપવાની માંગ કરવામાં આવી હતી.તે ફેરફારનો કેસ ન હતો.આ કિસ્સામાં, નગર આયોજન યોજનામાં વિવિધતા કરવામાં આવી છે અને તેને

૧૮/૦૨/૨૦૦૦ પર મંજૂરી આપવામાં આવી છે.વધુમાં, અમદાવાદ મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન વતી રજૂ કરાયેલા નિવેદનોમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે રાજ્ય સરકાર દ્વારા ૧૮/૦૨/૨૦૦૦ ના જાહેરનામા દ્વારા મંજૂર કરાયેલી ઉપરોક્ત પ્રારંભિક નગર આયોજન યોજના નંબર ૨૩ સાબરમતી (પ્રથમ વિવિધતા) પડકારની યોગ્યતા સ્વીકૃતિ હેઠળ નથી.આ અદાલત એ વાતની અવગણના ન કરી શકે કે પ્રારંભિક નગર આયોજન યોજના નંબર ૨૩ સાબરમતી (પ્રથમ પરિવર્તન) અંતિમ બની ગઈ છે અને તે કાયદાનો ભાગ બની ગઈ છે અને જો દલીલ સ્વીકારવામાં આવે તો તે ૨૫ વર્ષથી વધુ સમય પછી મંજૂર કરાયેલી પ્રારંભિક નગર આયોજન યોજનામા ફેરફાર સમાન હશે.

૯. ઉપરોક્ત સંદર્ભમાં, જો વિદ્વાન એ. જી. પી. અને વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી દેસાઈ દ્વારા વિદ્વાન વકીલ શ્રી વ્યાસની સહાયથી લેવામાં આવેલા નિર્ણયનો વિચાર કરવામાં આવે, તો તે યોજના અંતિમ બની જાય તે પછી આ અદાલતની દખલગીરીના અવકાશનો ઉલ્લેખ કરે છે.વધુમાં, તે એક એવો કેસ છે જ્યાં મોટા પ્રમાણમાં લોકોના લાભ માટે મંજૂર કરાયેલી પ્રારંભિક નગર આયોજન યોજનામા ફેરફારની દરખાસ્ત કરવામાં આવી હતી અને તેને સ્વીકારવામાં આવી હતી.તેથી, **મેહતા અમરચંદ તેજસ્વીભાઈ વિરુદ્ધ ભચુઆ એરિયા ડેવલપમેન્ટ ઓથોરિટી (ઉપરોક્ત)**ના કેસમાં આ અદાલતે આપેલા ચુકાદા મુજબ વ્યક્તિગત હિત જાહેર

હિત પર હાવી નહીં થાય. **જેઠાભાઈ મેપાભાઈ મકવાણા વિરુદ્ધ રાજ્ય (ઉપરોક્ત)**ના કિસ્સામાં પણ આવો જ પ્રસ્તાવ મૂકવામાં આવ્યો છે.

૧૦. હવે અરજદારો વતી વૈકલ્પિક વિનંતી કરવામાં આવી છે કે તેમના એફ. પી. નંબર ૪૫૩ સામે અન્ય કોઈ સ્થળે ૯૧૮ ચોરસ મીટરનો વૈકલ્પિક પ્લોટ ફાળવવામાં આવે, આ અદાલત અમલીકરણની સત્તા ધરાવતી ન હોવાથી આવી વિનંતી સ્વીકારવી મુશ્કેલ બનશે. વધુમાં, આ અદાલત નગર આયોજન અધિકારીના નિર્ણય પર અપીલ પર બેસશે નહીં અને તેથી, તે વિનંતી પણ સ્વીકૃતિની લાયક નથી.

૧૧. આ તબક્કે, ૨૦૦૫ (૪) જી. એલ. આર. ૩૩૪૦ માં **તેના મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય દ્વારા નોંધાયેલા એમ. એમ. પી. ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટ** ના કેસમાં નિર્ણયનો સંદર્ભ આપવો યોગ્ય રહેશે, જેમાં એવું માનવામાં આવ્યું છે કે એકવાર નગર આયોજન યોજનાને અંતિમ સ્વરૂપ આપવામાં આવે તે પછી આખરે નગર આયોજન સત્તામંડળ જે યોજનામાં માર્ગની દરખાસ્ત કરવા માટે તકનીકી જ્ઞાન ધરાવતી શ્રેષ્ઠ વ્યક્તિ છે અને તે નક્કી કરવાનું કોર્ટનું કામ નથી કે પ્રસ્તાવિત માર્ગ વધુ સારો વિકલ્પ છે કે નોંધ. આ અદાલત નગર આયોજન અધિનિયમ હેઠળ નિષ્ણાત સંસ્થા દ્વારા લેવામાં આવેલા નિર્ણય પર બેસી શકતી નથી. તેથી, આ અદાલતનો નિર્ણય લેવાનો અને અન્ય કોઈ

જગ્યાએ વૈકલ્પિક જમીન આપવાનો નથી.તેથી, અન્ય કોઈ જમીન ફાળવવાની પ્રાર્થના પણ નકારી કાઢવામાં આવે છે.જો કે, વળતર નક્કી કરવામાં આવ્યું હોવાથી અને માલિકોને તેમના મૂળ પ્લોટ નંબરના બદલામાં આપવાનું નક્કી કરવામાં આવ્યું હોવાથી, અરજદારો કાયદા અનુસાર વળતર મેળવવા માટે હકદાર છે.

૧૨. વણવપરાયેલા કારણોને ધ્યાનમાં રાખીને, હાલની અરજી કોઈપણ ગુણદોષથી મુક્ત છે અને તેને રદ કરવામાં આવે છે.નિયમ નાબૂદ કરવામાં આવ્યો.કોઈ ખર્ચ નહીં.

૧૩. સિવિલ અરજી, જો કોઈ હોય તો, તેનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.અગાઉ આપવામાં આવેલી વચગાળાની રાહત, જો કોઈ હોય તો, ખાલી છે.

(ન્યાયમૂર્તિ શ્રીમતી મૌના એમ. ભટ્ટ)

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: *The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.*